

TWENTSE POST

MAANDBLAD VOOR TWENTE

HET LANDSCHAP – DE STRUCTUUR
DE NATUUR – DE MENSEN – HET
LEVEN – DE CULTUUR – DE VOLKS-
TAAL – DE GESCHIEDENIS – DE GE-
BRUIKEN – DE STREEKBELANGEN
DE ALGEMENE ONTWIKKELING

HFD. RED. J.W.M. GIGENGACK

NR. 3 MRT. 1970 9^E JRG.

Uit de inhoud:

Commune

Redactie en Administr. TWENTSE POST
(waarin opgenomen tijdschrift Twenteland)
Beekstr. 5¹ Hengelo (O.) Tel. 17987
Amsterdam-Rotterdam Bank, Hengelo
Postrekening: 820018 t.n.v. Twentse Post
Abonnements-prijs f 3.— per half jaar
Losse nummers 75 cent per exemplaar
Advertentie-tarieven op aanvraag. Gehele of gedeeltelijke
overname van artikelen enz. zonder toestemming van de Uit-
geefster verboden. Alle publicaties blijven eigendom v.d. Uitg.

PIET VERBERNE

GEMEENSCHAP

LEVEN IN COMMUNE

ENSCHEDA — Het is Witte Donderdag (26 maart) wanneer we aanbellen op het adres Oostveenweg 7, een eenvoudig burgermanshuis, waar in het afgelopen jaar de eerste Enschedese jeugd-commune gehuisvest was.

Een langharig jongman doet open en staat ons aarzelend te woord.

Twee maanden geleden heeft hij zijn intrek genomen in dit huis en al die tijd was hij de enige bewoner.

'Is de commune dan naar elders vertrokken?

Hij weet het niet.

Op onze verdere speurtocht door Enschede bemerken we grote drukte bij verschillende kerkgebouwen. De christenen herdenken vandaag de instelling van het Laatste Avondmaal, hun onderlinge verbondenheid in de zogenaamde 'communie': de broodmaaltijd aan de tafel van de Ene Heer.

Diverse pogingen om contact te leggen met leden van de voormalige groep aan de Oostveenweg, leidden deze dag tot geen enkel resultaat.

Goede Vrijdag 3 uur. Op de zesde etage van een gloednieuw flatgebouw aan de Boulevard nr. 206 te Enschede licht Tony Witteveen, 21 jaar en AKI-student, ons in over de ondergang van de jeugd-commune aan de Oostveenweg. Hij heeft het van nabij meegemaakt. Hij behoorde tot de vijf jongemannen, die daar destijds ieder hun eigen kamer hadden gehuurd en er hun eigen privé-leven leefden. Totdat één van hen het idee lanceerde om een communale groep te vormen met gemeenschappelijk leven en gezamenlijk bezit.

Een boeiende gedachte, niet alleen voor arme kunstenaars en berooide studenten, maar ook voor idealisten. „Als we hutje bij mutje doen zijn we beter uit. Bij een onderlinge kruisbestuiving van gedachten en ideeën loop je niet het gevaar, vast te roesten in je eigen beperkte denkwereld. Uit een praktijk van samenleven kunnen wellicht waardevolle lessen worden getrokken voor de toekomst.”

Desalniettemin zijn Tony Witteveen en nog een andere kamerbewoner destijds niet op het voorstel ingegaan. De overige drie huurders wensten namelijk geen gereguleerde samenleving. En men behoeft zich maar te verdiepen in de kleine commune van het gezin of in de grote commune van een kloostergemeenschap, om te weten, dat men het zonder regels nu eenmaal niet kan stellen. Wel dra liep de zaak dan ook uit de hand. Terwijl de twee niet-deelnemende bewoners in het pand Oostveenweg ieder hun eigen kamer bleven bewonen,

Jeugd-commune aan de Boulevard te Enschede. [rechts op de foto woordvoerder Tony Witteveen]

stond de rest van de woning open voor wie maar bereid was zijn laatste centen in de gemeenschappelijke pot te doen. Leeglopers en nietsnutten maakten gretig van de gelegenheid gebruik om voor een habbekrats vele dagen, ja weken onder de pannen te zijn. Men sliep in de drie beschikbare vertrekken, in de kelder, op de gang, droeg elkaars kleren en ging naar bed wanneer en met wie men wilde. Geen vaste lijn, geen regelmaat, geen verantwoordelijkheid in de morele betekenis van het woord.

Omtrent de jaarwisseling deed zich aan Tony Witteveen de gelegenheid voor om aan deze chaos te ontsnappen, nog voordat de overige bewoners door de huisbaas op straat werden gezet. Samen met twee medestudenten en hun respektievelijke vriendinnen huurden zij een ruime flat aan de Boulevard. Zij vormen drie paren, die elk hun eigen slaapvertrek hebben met gemeenschappelijk gebruik van de overige vertrekken. Zij delen verder de maaltijden, de gezelligheid, de huishoudelijke bezigheden en uiteraard de financiële lasten. Maar er zijn nog diepere raakpunten. Alle zes studeren zij aan de Academie voor Kunst en Industrie te Enschede. Zij vinden elkaar dus duidelijk in een creatieve geaardheid. Verder zijn de drie jongemannen van het gezelschap in hun geestelijke blik zo nauw aan elkaar verwant, dat zij niet elk afzonderlijk hun kunst bedrijven maar in teamverband samenwerken aan één en hetzelfde project. Tevens willen zij middels dit project gezamenlijk eind-examen doen.

Een voorbeeld van een gelukkige commune, die zichzelf zekere beperkingen heeft opgelegd maar juist door deze zelfdiscipline niet ontaard in een

vrijgevochten bende. Over de toekomst maakt men zich geen al te grote zorgen. Zolang de kleine samenleving waarachtig dienend is én functioneert, denkt niemand er aan om de gemeenschap te verbreken.

Eveneens op Goede Vrijdag hebben we een gesprek met een AKI-studente, die samen met een leeftijdgenote uit de verpleging enkele kamers bewoond op het adres B. W. ter Kuilestraat 179 te Enschede. Voordien heeft zij kortstondig deel uitgemaakt van een plaatselijke jeugd-commune op het adres Molenstraat 68. Zij keerde de kleine gemeenschap echter de rug toe, toen op zekere dag een onbekend manspersoon haar bed besliep. Eerder reeds had zij geprotesteerd tegen het feit, dat men grif onderdak verschaftte aan de eerste de beste zwerver die daar om vroeg, alsof het huis van een commune een logement moet zijn. Maar van persoonlijke inspraak kwam helaas weinig terecht. Men huldigde een vrijheid die geen vrijheid was maar ergelijke willekeur. Ook hier ging men elkaars kleren dragen, zodat enkele commune-leden op een gegeven moment last kregen van schurft. Ook hier werd men geconfronteerd met lieden, die louter en alleen van de gemeenschap wilden profiteren.

Voor dit meisje strandde het communeleven op de zelfde gronden als waarop menig huwelijk vast loopt. Na het gesprek met haar hebben we nog geprobeerd contact te leggen met de huidige bewoners van perceel 68 aan de Molenstraat, maar in verband met de paasvakantie waren de jongelui naar hun woonplaatsen vertrokken. Over de huidige gang van zaken aldaar konden we derhalve geen direkte informatie inwinnen.

Het is daags na Pasen wanneer we een gesprek hebben op de afdeling recherche van het politie-bureau te Enschede.

„Een jeugd-commune is een bron van veel ellende”, gaf men ons daar te verstaan. „Wij hier zien er alleen maar narigheid van. Radeloze ouders van wie een zoon of dochter zich in het zogenaamde vrije leven heeft gestort. Jongemensen, die het slachtoffer zijn geworden van verdovende middelen, vrij sexueel verkeer, diefstal en andere ongelukkige zaken.”

Ten overvloede krijgen we nog het adres mee van een meisje, dat na een jaar commune-leven thans in een pension aan de Lipperkerkstraat de komst van haar baby afwacht.

In een ruime zit-slaapkamer luisteren we naar haar ongewone relaas. Op een vakantiereis door België had zij in Antwerpen met het commune-systeem kennis gemaakt. Haar moeder, die weduwe is, vond het een mooi systeem en stelde haar huurwoning aan de Faradaystraat 62 ter beschikking benevens haar weduwegeld. Samen met een vijftal

jongemannen (2 uit Amsterdam en 3 uit Groningen) bouwden ze toen in de zomer van 1967 een jeugd-commune op. Daarnaast verbleven er ook jongelui op doorreis: knapen uit Denemarken, Duitsland, Frankrijk, Hongarije, Californië en een meisje uit België, die liftend door het buitenland trokken.

Het initiatief werkte aanstekelijk. De oprichters van de voormalige commune aan de Oostveenweg hadden aan de Faradaystraat hun inspiratie opgedaan. En — in tegenovergestelde richting — is onze jeugdige gastvrouw uit de groep aan de Faradaystraat zwanger geworden in de commune aan de Oostveenweg. Kunt U het allemaal nog volgen?

De politie heeft tenslotte — na aanhoudende klachten uit de buurt — moeder en dochter uit huis gezet en ondergebracht in een plaatselijk pension. Daar wacht de ondernemende jonge dame nu op haar eerste baby. De aanstaande vader komt nog wel eens aanlopen, maar een huwelijk druist in tegen het commune-ideaal. Commune-leden dienen gezamenlijk zorg te dragen voor de kinderen, die zodoende meer aandacht en liefde ontvangen dan één enkel ouderpaar kan geven, aldus onze jeugdige gastvrouw. Volgend jaar wordt ze 21. Dan wil ze met geestverwanten een nieuwe commune vormen.

Aan de hand van onze bevindingen zijn we vooralsnog van mening, dat het leven in een commune voor sommige jongemensen een tijdelijk verschijnsel zal zijn op hun weg naar de volwassenheid. Vooral studerende jongelui, met name AKI-studenten, wagen zich aan het experiment van gemeenschappelijk leven en gezamenlijk bezit. Ook hier zijn het alleen de sterke benen, die de weelde kunnen dragen. Daar waar onderling vrij sexueel verkeer wordt toegestaan, blijkt de gemeenschap al spoedig door verschillende oorzaken tot ondergang gedoemd. Door schade en schande wijs geworden volgt voor sommigen de ontdekking: de wáarlijk bindende factoren zijn niet van vleselijke, maar van geestelijke aard.

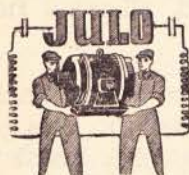
Wij vragen ons af of de Kunstacademie te Enschede nog wel als een afgerond geheel mag worden beschouwd zonder een functionaris, die de creatieve jongelui vanuit de menswetenschappen het nodige tegenwicht kan bieden. In dat opzicht zijn de studenten van de Technische Hogeschool Twente stellig beter bedeed, gezien de permanente aanwezigheid aldaar van drie pastores, een psychologe en een campus-filosof.

Kunstacademie en Techn.Hogeschool zijn letterlijk elkaars burenen. En in 'gôo naoberschap' zijn al vele problemen opgelost.

enschede

A. v. d. Leest Radio
Enschede Televisie

Radio onderdelen - Electrotechnische artikelen
Erkend reparateur en Installateur
OLDENZAALSESTRAAT 39 - TEL. 10688

Motor defect?
naar **JULO**
direct !!!

Pyrmonstraat 15 · 19
ENSCHEDÉ

DAMES! Iets nieuws voor U. Het
VILEDON ZOOMBAND. Zonder
draad en naald en zó'n zoom! In Uw
japon, rok of mantel. In minder dan
10 minuten bent U klaar! Zomen
thans geen probleem meer.

Verkr. bij de Twentse Fourniturenhandel

J. Wagelaar & Zoon

van Loenshof 56-58 Tel. 15684
ENSCHEDÉ

ADVERTEREN IS ETALEREN

Voor herenkleding
het beste bij **Besters**

Van Loenshof 12, Enschede

Van Loenshof 10 Tel. 15271
Filiaal: Olliemolensingel 37 Tel. 16118

Voor
lijn- en rastercliché's
Clichébedrijf

**NV v/h Firma
M. J. v. d. Loeff**

Achter 't Hofje 3-7, tel. 19266

oostvogel

sinds
1795

ENSCHEDÉ

Haverstraatpassage 1-3

FA. H. v. d. BERG

OLDENZAALSESTRAAT 65 - TEL. 12543

STEUNZOLEN, ELAST. KOUSEN,
BREUKBANDEN

Leverancier voor alle ziekenfondsen

SPORT- en SAUNA instituut

Huitink

Dames- Heren- en
Kinderclubs

Molenstr. 38, Tel. 12054
Prive: Tel. 11521, Enschede

ADVERTEREN IS VERKOPEN

H. v. d. Meer & Zn

« GEREEDSCHAPSLIJPERIJ »

Het adres voor alle soorten
staalwaren (slagersartikelen,
scharen en messen, veescheer-
machine's enz.)

BLEEKERSTR 18, TEL. 15509 ENSCHEDÉ

S. TEN CATE

STAALHARDERIJ
MOTORENREVISIE

Hessenweg 1 - 9 - Tel. 15413

Jan Stokkentre

Oude Metalen

Enschede

Fijnhout- en Triplexhandel

Fa. W. LANGE

Speibergsweg 37, Tel. 4538

levert: Fijnhout, Triplex, Hard- en
zachtbaard, Vlas- en spaanplaat enz.

van markies tot landloper

zou men kort kunnen typeren
het boek over

GEORGE DE THOUARS

Twents dichter en pamflettist,
geschreven door *H. Doedens*, dat
in april verschijnt. Intekenprijs
+ f 8.90; na verschijnen + f 10.50.

Uitg. WITKAM, Enschede
de Klomp 22 (tel. 05420/12773)

Speciaal adres veur oew kleere

Haverstraatpassage 23
ENSCHEDÉ

**Machinefabriek
ARENS & Zn**

► tandwielen
Perikweg 52

Winkel- en Wandbetimmeringen,

Keuken-
inrichtingen
in alle
maten en
modellen.

Telefoon:
(05420) 17259

ALG. HOUTBEWERKINGS INDUSTRIE
Binnenhaven 136 - Enschede

- DIV. PLAATSEN -

Wee rekken kan geet naor
zölfbediening

PARAAT

Glanerbrug: bij TET-bushalte
In 'n lunchroom kó'j lekker etten en dreenken

COOP. ZUIVELFABRIEK

**De Eendracht
ROSSUM**

▼
Het beste adres voor alle zuivelprodukten

KRONIEK VAN DORP EN STAD

DIEPENHEIM — Terugziende op de economische en sociale ontwikkeling van Diepenheim in de 17e en 18e eeuw, concludeert de historicus prof. dr. B. H. Slicher van Bath in zijn bekende standaardwerk over de geschiedenis van het Overijsselse platteland: „*In Twente is Diepenheim economisch een onbetekenend stadje met een vrijwel stationaire bevolking. Een stilstaande plaats met weinig mogelijkheden voor de middenstanders, terwijl de armoede steeds zwaarder gaat drukken;*” [‘Een samenleving onder spanning’, 1957, blz. 297]. Verschillende factoren hebben de ontwikkeling van Diepenheim in genoemd tijdvak afgeremd.

DIEPENHEIM IN DE 17e EN 18e EEUW

De strategische betekenis van DIEPENHEIM en Goor, waarlangs de invalsweg vanuit het zuiden lag, bracht mee, dat de kastelen en havezaten in dit gebied het talrijkst waren en dat hier een sterke concentratie van horige erven ontstond; [SvB, blz. 683; zie ook voetnoot 1]. In de 17e en 18e eeuw wordt eigenlijk niet meer van horige erven gesproken, maar van domeinerven. De eigendom is overgegaan van de vroegere landsheer, de bisschop van Utrecht²⁾ op de Staten van het gewest Overijssel. De hofhorigen bezitten een beperkte eigendom van hun erven en zij zijn bij de aanvaarding van een erf, zowel als bij huwelijk en overlijden aan zware verplichtingen onderworpen. Voor

VOETNOTEN:

- 1) De afkorting SvB verwijst in deze aflevering steeds naar het standaardwerk van Slicher van Bath: ‘Een samenleving onder spanning’, uitg. Van Gorcum & Comp. NV, Assen 1957.
- 2) Relatief was de invloed van het landsheerlijk bezit het grootst in Borne en DIEPENHEIM. In verhouding tot de hoven te Ootmarsum, Oldenzaal, Goor, Delden, Weddehoen (Delden) en Borne was de hof Kagelinck te Diepenheim slechts van geringe omvang (9 erven, waarvan 1 erf in het richteramtb Haaksbergen en 1 erf in het richteramtb Geesteren-Gld. was gelegen). Vóór 1662 kan het aantal horige erven groter zijn geweest, omdat sommige erven vervreemd zijn door verpanding in de 16e eeuw en andere garfgoederen zijn geworden. Alle hiervoor genoemde hoven hadden bodegoederen, behalve de hof Kagelinck; [SvB, blz. 631, 678, 683, 716].
- 3) Uit het eind van de 18e eeuw dateren de domeinkaarten door de landmeters in opdracht van de Staten van het gewest tussen 1770 en 1785 van de domeinerven (d.i. horige erven) in Twente vervaardigd. Bij de goederen van de hof Kagelinck (Diepenheim) was het wilde land en de potegrond het hoogst, gemiddeld per erf 7.81 HA. De wilde grond wordt in bijschriften van de domeinkaarten ook wel aangeduid met de woorden: wilde wei, veen en heide of plaggegrond. Bij vele horige erven in Twente ontbreken de wilde gronden. Het maximum van deze gronden bezit het erf Loessinck onder de hof Kagelinck (Diepenheim) gehorende, nl. 25.86 HA; [SvB, blz. 423 en 430].

de hofhorige goederen gold het z.g. *Anerbenrecht*, waarbij één der kinderen, meestal de oudste zoon, het bedrijf in zijn geheel ontving. Splitsing van een horig erf is dientengevolge onmogelijk. De voortdurende vergroting van het areaal werd in de hand gewerkt door art. 14 van het hofrecht, waarbij bepaald werd, dat niet-horig, vrij land of ander onroerend goed door een hofhorige aangekocht, vererfd moest worden op hofhorigen. Bovendien werden dit land of deze onroerende goederen bij het overlijden van de volgende bezitter geheel beschouwd als hofhorige goederen. Vrij land, door hofhorigen verworven, werd dus op de duur hofhorig. Dit proces, waarbij splitsing en vermindering onmogelijk was, maar de vermeerdering van het areaal werd bevorderd, zien we zich in de 17e en 18e eeuw voltrekken. Voor de Staten, aldus een opmerking van Slicher van Bath, was het een soort spaarpot, waarvoor ze zelf niets behoeften in te leggen; [blz. 695].

Daar nu het erfrecht der horigen geen deling der erven toestond, was de opkomst van een grote groep van keuters of uiterst kleine bedrijven in DIEPENHEIM niet mogelijk. Dit in tegenstelling tot elders, waar het aantal horige erven naar verhouding gering was of het aantal eigen erven vrij groot, zoals in het richteramtb Haaksbergen. Later vond men in verschillende plaatsen een uitweg door de dichte bewoning der horige erven, waardoor men het verbod der verdeling formeel volgde, doch in werkelijkheid ontdook. In Diepenheim ontbreken deze ‘*wonners*’ echter geheel en al, ofschoon de gemiddelde bedrijfsgrootte van de Landsheerlijke erven daar samen met die te Borne blijkens gegevens uit 1601/2 maar ook volgens latere opgaven (zie voetnoot 3) het grootste is van alle horige en niet-horige bedrijven in Twente; [SvB, blz. 698, 688 en 692].

In de jaren 1601/2 wordt in Twente gemiddeld 6.08% van de totale grondoppervlakte als bouwland gebruikt, hetgeen samenhangt met de grote hoeveelheden benodigde woeste grond voor het steken van plaggen ten behoeve van de bemesting. Het maximum vindt men in Diepenheim met 9.60%; [SvB, blz. 413]. Onbepaalde ontginning van woeste gronden ter verwerving van nieuw bouwland zou de plaggenbemesting in Diepenheim, waar naar verhouding reeds veel woeste gronden waren gekultiveerd (men hield hier méer runderen dan in de rest van Twente, waardoor men ook over meer dierlijke mest beschikte) ongetwijfeld in ernstig gevaar hebben gebracht; ³⁾.

Derhalve waren de niet-erfgerechtigde horigen, voor zover zij plaatselijk ook in de ambachtelijke sfeer of in de schipperij geen emplooi konden vinden, wel genoodzaakt om DIEPENHEIM te verlaten en elders een bestaan te zoeken. ↪

hengelo

PORTJE

Deldenerstraat 8
Hengelo (O.)

DAMES-, HEREN-,
KINDER-PYAMA'S
EN -ONDERGOED,
SCHORTEN, ENZ.
Altijd goedkoop

BLOEMSIERKUNST
K. Hunia & Zn.

Tuindorpstraat 38, Tel. 12751

H. ter Braak

Gasconvectoren, Haarden, Electro-
en Sanitair

Bornsestraat 24

Tel. 16137

● MEUBELEN
● TAPIJTEN
● BEDDEN

EM PETRI voor de moderne
woninginrichting!
MARKTSTR. 15

Het beste adres voor:
**GEDISTILLEERD, WIJN, BIER,
LIKEUR, LIMONADE**

Fa. Jac. Krabbenbos
Molenstraat 18

*Nu ook Alfa-Romeo
in Hengelo-omgeving*

AUTOMOBIELBEDRIJF **ERNE**
Deldenerstr. 42, Tel. 12120

Hobbyhuis Hackfort

BERGWEG 9, HENGELO

Automobielbedrijf

Van Laar
en
Feijten

Enschedeesestr. 127 - Tel. 13983 - Hengelo

DAF

ADVERTEREN IS ETALEREN

Ruischer en Hartgers

Voor elektrische apparaten
en installatiewerken

DRIENERSTRAAT 4 — HENGELO
(tel. winkel: 14878 — tel. installatie-afd. 10436)

VERLICHTING
v. Merksteijn

Burg. Jansenplein 35 Tel. 18556

Klaan'n van BISCHOFF
Bint almaol vol lof
Ne dame of heer . . .
Ze komt aaltied weer, want:

Bischoff
HENGELO

hef 't beste wat er is
Oawertuugt ow van dizze waarheed

BEHANG EN VERF
Fa. Wed. J. Walhof
Beekstr. 29 Hengelo

Broekhuis
de boekhandel
met de grote keuze!
Enschedeesestraat 19 - Hengelo

SINDS 1845:

Van Wezel

Transport — Montage
Kraanverhuur

Tel. Hengelo 19541
Tel. Amersfoort 11333

„Wiej veurt van allens”

MORSINK
SOLASPECIALZAAK
Service

Weemenstraat en Kotmansweg

Timmerfabriek
Hannink

Hengelo (O.) — Tel. 13701

Levering van:
kozijnen, ramen, deuren, trappen
enz. voor utiliteits- en woningbouw

VERSTEEG's veerve
veur hoes en earve
Molenstraat 20
Hengelo (O.) — Tel. 12207

H J. Krakers
AANNEMERSBEDRIJF

Tel. Hengelo 12964

Nieuwbouw, Onderhoud- en Betonwerken

VIOS gebouw
Self Service
maaltijden à f 2.85

(Ook bij U aan huis)

Beekstr. 10, Hengelo
TEL. 05400-12612

In 1601/2 had de oorlog reeds enige decennia zijn stempel op het Overijsselse platteland gedrukt. Vooral Twente was zwaar getroffen. De oorlogsrampen waren voor dit kwartier nog lang niet ten einde. In 1602 was 24.3% van alle erven te DIEPENHEIM verwoest. De toestand is zeer waarschijnlijk na 1602 nog ernstiger geworden dan hij toen reeds was, doch hierover ontbreken de gegevens; [SvB, blz. 430 en 431]. De bedreiging van haar agrarische existentie heeft de bevolking wellicht ontvankeelijker gemaakt voor het aanvaarden van de meer rechtzinnige godsdienstige opvattingen, meent de historicus Slicher van Bath; [blz. 359]. Toen eindelijk na lange onderhandelingen in 1648 de Tachtigjarige Oorlog werd beëindigd ('Vrede van Münster' of 'Westfaalse Vrede'), was het met de welstand op het Diepenheimse platteland ongetwijfeld droevig gesteld. Blijkens gegevens uit 1662 heeft men o.m. wat armslag gezocht in het aangraven van nieuw land. In dat jaar hebben de horige bedrijven te Diepenheim door ontginning in totaal $6\frac{1}{4}$ mud aan hun areaal toegevoegd (1 herenmud is 0.5322 HA); [SvB, blz. 693].

Na de noodlottige oorlog van 1672-74 (2e oorlog met Münster) richtten de hofhorigen een ernstig protest tot de Gedeputeerde Staten van Overijssel. Allereerst leverde de betaling in geld grote moeilijkheden op. De hofhorigen klaagden, dat zij 'bij deze conjuncture van tijt seer geldeloos sijnde, niet behooren tot de redemptie met gelt geconstringeert te worden'. Bovendien, zo gaan zij voort, zijn de dienstgelden⁴⁾ veel te hoog getaxeerd, vooral daar de horigen, evenals de niet-horigen, nog verplicht zijn om diensten te verrichten voor de Drost, het gericht en het kerspel. Ook hier is gebrek aan geld een onoverkomelijk probleem;⁵⁾.

Uit vergelijkingen tussen de kohieren van de 500e penning uit 1675 en die van de 1000e penning uit 1757/58 blijkt, dat ook bij de adel een proces van verarming optreedt. Sommige havezaten komen in handen van burgerlijke geslachten;⁶⁾. De vermindering van de invloed van het adellijk vermogen brengt met zich mee dat de agrarische rust wordt doorbroken, waardoor zich eerder wijzigingen in de vermogensstructuur kunnen voltrekken; een deel van de middenstand wordt welvarender, een ander deel armer;⁷⁾. In het algemeen dus sluiten burgerlijk en adellijk vermogen elkaar uit. Opmerkelijk is daarbij, aldus Slicher van Bath, dat een geringe vermogensvermeerdering vaak is samengegaan met grote armoede. Deze heerst zowel in 1675 als in 1758 in het STEDEKE DIEPENHEIM. In laatstgenoemd jaar heeft de vermindering van het totale burgerlijke vermogen in STAD DIEPENHEIM alsook in Borne niet alleen de vermogenden getroffen, maar ook de armoede daar vergroot. Slicher van Bath toont met sprekende voorbeelden aan, dat het overwegen van de adellijke invloed geenszins een belemmering is geweest voor de burgerlijke ontwikkeling en dat andersom de afwezigheid van de adel geenszins een gunstige factor betekende voor de groei van de middenstand. De armoede hangt samen met de bevolkingsvermeerdering; [SvB, blz. 290-300].

Tussen 1675 en 1764 is het RICHTERAMBT DIEPENHEIM achteruitgegaan in bevolking, maar toch is de armoede toegenomen. Nadere bestudering wijst uit, dat de bestaande toestanden in 1675 de tendens vertonen zich in de loop der tijd naar de uitersten te ontwikkelen. In de plaatsen met een in 1675 reeds grote armoede stijgt deze tot nog groter; [zie verder blz. 13]

VOETNOTEN

4) Tot de vaste lasten, welke op de erven rustten, behoorden ook de dienstgelden. Het aantal diensten werd ten dele bepaald door de juridische status van het erf. De diensten hebben voornamelijk uit wagentdiensten ten behoeve van de eigenaar bestaan, zoals ook blijkt uit de naam van 'Deventer voergeld' van de erven uit de omgeving van DIEPENHEIM. In 1662 zijn de diensten op bepaalde bedragen getaxeerd, er moest jaarlijks een vast bedrag aan dienstgeld worden betaald. Een erf, dat één dag per week moest dienen, werd op een hoger bedrag gesteld dan een bedrijf, dat één dag per twee weken moest dienen. Na de Münsterse oorlog van 1672-74 is $\frac{1}{8}$ van de dienstgelden kwijtgescholden. Deze maatregel, oorspronkelijk als tijdelijk bedoeld, is de gehele 18e eeuw van kracht gebleven. Toch drukten de diensten op de horige erven toen nog ongeveer even zwaar als de pachten; [SvB, blz. 710-712].

5) Van 1600 tot 1900 kan men in West-Europa vrijwel overall een terugdringing van de Naturalwirtschaft constateren, terwijl de Geldwirtschaft steeds dieper in het economische leven — ook op het platteland — binnendringt. De geldeconomie bereikt het platteland vanuit de steden. Het boerenbedrijf wordt gecommercialiseerd. Blijkens de verpondingskohieren van 1601/2 geschieden de betalingen van de pacht vooral in de richter-

ambten Oldenzaal, Ootmarsum, Enschede en DIEPENHEIM in natura (allen meer dan 75%). In Ootmarsum, Borne en DIEPENHEIM betaalt men overwegend de derde garve, dit is 33.3% van de oogst. Het zwaarst is de halfpacht, waarbij de pachter slechts de halve oogst mag behouden; [SvB, blz. 654 en 665].

6) De havezate „Westerfliet" komt in 1719 aan de weduwe van de houthandelaar Van der Sluys: Willemyna Bloemendal (op 17 juni 1696 gehuwd met Ed. Gerrit Jansen ter Sluyse Jun.); „t Nyenhuis" in 1789 aan mr. W. C. Boers en in 1799 aan de wijnkoper Gerrit Schimmel-penninck te Deventer. Andere adellijke goederen zijn met schulden beladen, „Peckedam" en „Ensinck" te Diepenheim resp. 6000 en 6.500 gld.; [SvB, blz. 267-268].

7) Het laagste burgerlijke vermogen in Twente ten jare 1675 vindt men in het richterampt Almelo, en wel een gemiddelde van 11 gulden. Het hoogste gemiddelde wordt dan aangetroffen in Borne, namelijk 1.246; (de grote vermogens zijn hier in handen van de opkomende textielgeslachten). Vergeleken bij deze cijfers neemt het RICHTERAMBT DIEPENHEIM met een gemiddeld burgerlijk vermogen van 719 gulden een gunstige positie in. In 1758 vindt men op het Twentse platteland geen plaatsen meer met gemiddelde burgerlijke vermogens boven 700 gulden; [SvB, blz. 291].

Bekende
pleisterplaatsen
op de

TWENTE-ROUTE

HOTEL-CAFÉ-RESTAURANT

de Mooie Vrouw

(TEVENS BENZINE-STATION)

Een van de oudste zaken in Twente
OOTMARSUMSESTRAAT 488 - ALMELO

Cafe - Restaurant
'de Engel'

LANGESTRAAT 56, DELDEN

Hotel

'Centraal'

MARKTSTRAAT 6, DELDEN

Diverse zalen voor
vergaderingen, bruiloften, partijen

**Havezathe
Het Everloo**

Bekend om de
pannekoeken
VOLTHE
(bij Oldenzaal)
Tel. 05411 - 244

DELDEN

De parel van Twente

Prachtig natuurschoon, grootste
eikenbossen van Europa, oud
stadje, vele monumenten. Pri-
ma hotels, camping, pensions.

Vraagt inlichtingen en folder bij:

VVV-DELDEN

Bureau: Langestraat 70, tel. 05407-1338

**Tubbergen
met Vasse
en
Hezingen**

Rustige, bosrijke
omgeving

Eenvoudige en
gemoedelijke be-
volking

Lage pension-
prijzen en lage
tarieven.

Inlichtingen V.V.V. Tubbergen

CAFÉ-RESTAURANT

**Het Wapen
van Beckum**

(Wed. Boenders)

Speciaal ingericht
voor diners en partijen

(Gelegen aan de weg Hengelo-Haaksbergen)
Prima keuken - Ruime pakeergelegenheid

- Diepenheim -

Hotel De Zwaan

Specialiteiten-Restaurant

Ook zondags geopend. Goede parkeergelegenheid.

- Denekamp -

om zijn natuurschoon, zijn beziens-
waardigheden, waaronder een natuur-
historisch museum, en zijn goede logies
accommodatie, zeer bekend als
VACANTIEOORD

biedt tevens gunstige gelegenheid voor
INDUSTRIESTIGING

Voordelig terrein, ruime arbeidsmarkt, bevolking
volkomen industrie-minded. Inl. bij het Gem.huis.

ADVERTEREN IS ETALEREN

VOOR 'N GOED RESTAURANT
met een heerlijke maaltijd stopt U
tijdens Uw Twenteroute natuurlijk bij

zaal voor 60-300 pers. beschikbaar voor feesten en diners

CAFÉ-RESTAURANT

't Twentse Ros

BUURSE

TEVENS EEN UITNODIGING
om plm. 500 meter verder een
frisdank of een hartig hapje te
gebruiken bij het gezellige café

« **Beekzicht** »

prachtig gelegen aan de Buurserbeek, met
serre voor 100 pers. en grote speeltuin.
[Beleefd aanbevelend; Fam. Winkelman

„de kop'ren smorre”

Twents ethoes in Maarkel

an de grote weg van Hengel naar Deamter
[Twentse specialiteiten]

Rijssen

DE GLIMLACH
VAN
TWENTE

* Een typisch landstadje temidden van de bossen
* Een ideaal oord voor een rustige vakantie
INLICHTINGEN VVV RIJSSSEN TEL. 2303

'schesp ijs - vers ijs'

VELE SMAKEN IN
COUPES & SORBETS

Ijssalon 'BORNE'

(Ook voor frites, kroketten enz.)

Grotestr. 185 - tel. 05409/1000

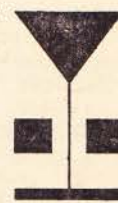
**Hotel
Haarhuis
Zenderen**

In 't herte van Twente

DENEKAMP..

Dan een bezoek aan het museum:
„Natura Docet”. Of een wandeling op
't landgoed Singraven met watermolen
en een rondleiding in het kasteel.
Inlicht: VVV, Grotestr. 15, Tel. 1205; bgg 1310.

Café - Restaurant
de
Rustende
Jager

in
het
**ongerepte
Bentelo**

RECREATIE

HET KANOTOERISME

Bij kanovaren denken de meeste mensen aan de kanovijver waar ze wel eens de blaren in de handen hebben gevaren of aan die jongens, welke ze wel eens ergens over het water hebben zien glijden. Het is bij hen onbekend, dat de kano een wonder van een vaartuig is.

Met de kano zijn alle wereld-wateren bevaren. In de Noordelijke IJszee, maar ook in heet Afrika of in onbekend Zuid-Amerika zijn mensen geweest die zich van dit vaartuig hebben bediend.

De meeste kanotoeristen zullen niet van die grote tochten maken maar ook dicht bij huis zijn er vele mogelijkheden. Denkt U eens aan de Hollandse polder- of weidevaarten, Friesemerren of de grote rivieren van Midden Nederland. Verder zijn ook de Twentse beken of ondiepten van Giethoorn voor de kanovaarder bereikbaar.

De kano op het dak van de auto en Uw aktiradius is veel groter; U kunt nu ook aan water buiten de grenzen denken. De Franse rivieren noden U uit tot het maken van een rustige vacantietocht, waarbij U ook Uw kinderen mee kunt nemen. De Alpenrivieren zijn sportiever door hun grotere stroomsnelheid en hebben daardoor hun specifieke bekoring.

Duitsland biedt vele mogelijkheden, van een rustige luiertocht of -vacantie tot aan het zwaarste wildwater toe. Ook Engeland mag als kanoland niet vergeten worden. De Ardennen en Sauerland zijn fijne gebieden om weekeinden door te brengen en daar met Uw kano kleine rivieren te ontdekken en te bevaren.

KANOVERVOER

Speciale kanotrailers staan ter beschikking van kanovaarders bij het maken van tochten tijdens vacaties en voor wedstrijd bezoek. Eén van de vele voordelen, die het lidmaatschap van een KANO-vereniging te bieden heeft.

Hoe U het ook doet, U zult op elk plekje dat U met Uw kano aandoet rust vinden, ver weg van bermoerisme, benzine-dampen en motor-lawaaï. U gaat weer terug naar de natuur; U gaat weer één worden met de natuur, die U dan de heerlijke en hoognodige ontspanning verschaft. De gehele kampeer-uitrusting is zo weggepakt in een kano en U kunt op ieder plekje langs het water Uw tent opslaan, iets dat een autotoerist niet mag.

KEUZE VAN DE KANO

De kanosport kent een groot voordeel, er is geen standsverschil, ook niet bij de aanschaf en presentatie van de kano. U kunt n.l. afhankelijk van de financiële omstandigheden beginnen met een gebruikte kano, een eigenbouw of een nieuwe boot.

Het gaat in de eerste plaats om de liefde die men heeft voor zijn kano en voor de sport; de rest komt vanzelf bij het verder groeien van de kennis en prestaties en de latere eisen die men stelt. ↵

Laten we beginnen bij de jeugd.

Welke kano?

Polyester jeugdkano lengte 3 meter, gewicht ca. 6 kg.; geschikt tot ca. 12 jaar.

R.I.S. maat 520 x 51 cm.; gewicht ca. 18 kg.; een zeer goed ontwerp uit 1930, dat nu nog het meest in gebruik is bij de Nederlandse kanoverenigingen, bouw materiaal hout.

Polyester K1 voor toergebruik te betrekken via de Nederlandse Kanoverenigingen.

Voor de ouderen is er nog een grote keus in afvaart, slalom en wild water kano's uit polyester van verschillende fabrikaten. Hierbij zijn ook modellen die door de jeugd gebruikt kunnen worden.

Verder zijn er de vouwkano's in één en twee persoons modellen, met het grote voordeel dat ze eenvoudig mee te nemen zijn. Er zijn enkele uitstekende fabrikaten in de handel met complete uitrustingen.

Voor echtparen en families is er de canadese tourkano, die een grote stabiliteit heeft, veel ruimte en ook veilig vaart met kinderen aan boord. De kinderen hebben de ruimte om heen en weer te lopen. De NEDERLANDSE KANO BOND en ook de KANO-VERENIGINGEN kunnen U behulpzaam zijn bij de keuze van de juiste kano.

KANO-WEDSTRIJDSPORT

De Nederlandse Kano Bond is een van de meest vooruitstrevende Sportbonden bij de opleiding en begeleiding van de wedstrijdporters.

Zij heeft een speciale opleiding voor clubtrainers, die de taak hebben om in hun club de training van kanovaarders en kanovaarsters ter hand te nemen volgens de richtlijnen van de Bondstrainer. Uit deze club-trainingen komen geselecteerden regionaal samen om onder leiding van de Bondstrainer verder geschoold te worden in techniek en tactiek van het wedstrijd varen. Uit deze gewestelijke trainingen worden de mensen met de beste resultaten in wedstrijden geselecteerd voor de Topploeg en deze wordt elk weekend getraind in Overveen op het CIOS. De trainingen zijn hard maar effectvol, hetgeen zich weerspiegelt in de goede wedstrijdresultaten op internationale wedstrijden en ook op de Olympische spelen.

De kanotrainer kende al vroegtijdig de voordelen van het trainen op grote hoogte; hiervoor werden al enkele jaren trainingskampen in Arosa gehouden. Voor elke sportman of sportvrouw, die de training serieus ter hand neemt, is er de mogelijkheid om op grote hoogte te komen, die toch niet tot de eenzame hoogte gaat behoren.

De Kanobond kent nationale en internationale wedstrijden voor dames en heren en ook verschillende kampioenschappen, o.a. lange en korte baan voor koppels, Nederlandse, club- en jeugdkampioenen. Voor deze wedstrijden worden de internationaal gekeurde en gebruikte kano's voorgeschreven, o.a. K1, K2, K4 en C1 en C2.

De jongste wedstrijdklasse is die der Adspiranten C; jongens in de leeftijd van 11 en 12 jaar. Andere wedstrijdclassen zijn Adspiranten B en A, Nieuweligen, Junioren en Senioren.

VAARWATER IN TWENTE

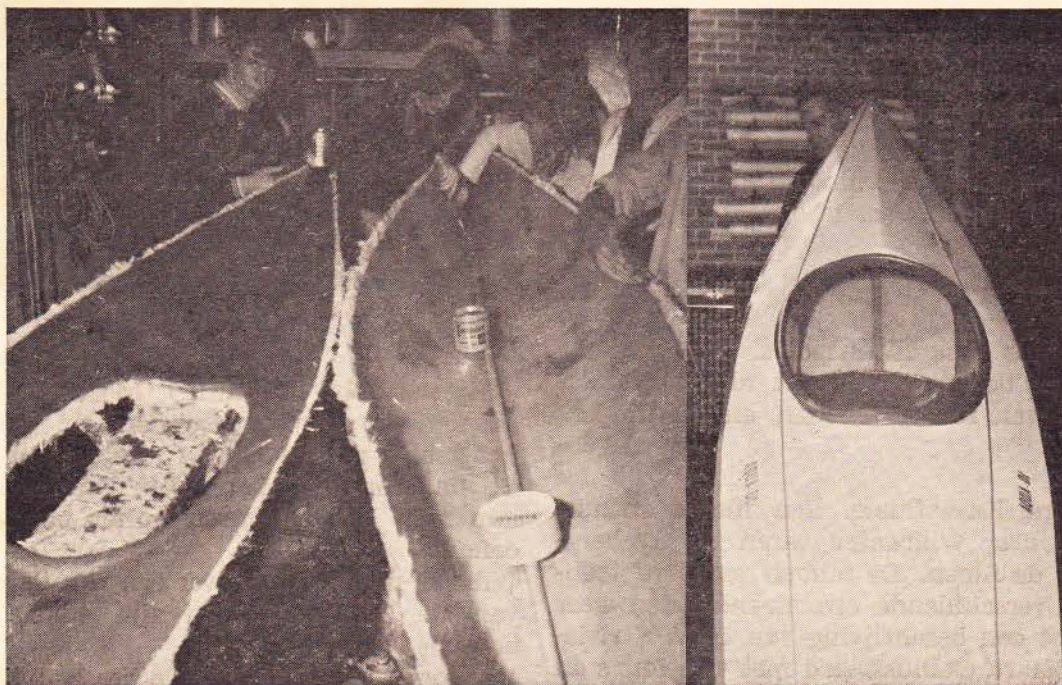
Het grootste kanaal in onze streek is het Twentekanaal met de Zijtak naar Almelo. Hierop kunnen ook coasters varen. In het Twentekanaal komen de Bolksbeek en de Schipbeek uit. Een deel van het water van de Schipbeek wordt onder het kanaal doorgeleid en stroomt dan verder tot Deventer. De Schipbeek, die eerst Buurserbeek heet, stroomt tot aan het kanaal door een mooi en afwisselend landschap van bossen, heide, zand en weiden. De Schipbeek heeft één nadeel en dat is de ontelbare hoeveelheid stuwen. Vele van deze stuwen zijn bevaarbaar, maar bij anderen moet omgedragen worden. Door de geringe hoogte, ca. 75 cm., is dit karwei niet zo zwaar.

Enkele andere beken in het Zuid-Twentse land zijn de Bolksbeek en de Twickelervaart. Aan de meeste beken liggen nog watermolens, waarvan er zelfs nog enkele in bedrijf zijn.

Noord-Oost Twente heeft als mooiste vaarwater de Dinkel, die uit Duitsland komt en langs de grens stroomt. Door vele kleine beken wordt hij van water voorzien. In het bekende Lutterzand heeft de Dinkel zich een weg gebaad door de heuvels, die daar zijn stroom versperden; nu zijn daar de oevers van zand en deze reiken soms wel tot 10 meter hoog. Ook stroomt hij door dichte bossen met veel haarspeldbochten. De Dinkel is een van de weinige beken in Twente die niet gekanaliseerd zijn; het teveel aan water wordt via een omleidingskanaal afgevoerd. Een belemmering in de vrije vaart op de Dinkel is het landgoed Singraven. Een stuk van enkele kilometers is verboden vaarwater. De oplossing voor dit probleem is: omdragen tot aan het Almelo-Nordhorn kanaal en dan verder varen op de Dinkel. Deze stroomt dan uiteindelijk in de Vecht, dit echter wel op Duits gebied. Een grenspost moet in dit geval gewaarschuwd worden. Verder varen over de Vecht, die weer naar Nederland stroomt, is zeker de moeite waard. Vooral het stuk in Nederland tot Ommen. In het Nederlandse stuk zijn enkele hoge stuwen gebouwd, waar het zeer lastig omdragen is.

ZELF EEN KANO BOUWEN

[bij de foto's:]

1. dek in de mal 2. romp in de mal 3. de gemonteerde delen zijn een kano geworden. Deze mogelijkheid ligt ook voor U open, want dat is één van de vele voordelen die het lidmaatschap van een KANOVERENIGING en de BOND U kan bieden.

De Regge, die door midden Overijssel stroomt, is de moeite nog niet waard, daar het nog een open riool is en het water dus sterk vervuild. Dit water stroomt uit in de Vecht, die hierna ook een stuk vuiler is.

Het Almelo-Nordhorn kanaal is praktisch onbruikbaar en een goede verkenning met de auto kan veel ergenis voorkomen. Er is namelijk een sterke plantengroei, die niet altijd is weggehaald, zodat bijna het hele kanaal dicht zit.

WATERSPORTVERENIGINGEN IN TWENTE

De 'Twentse Watersport Vereniging' te Hengelo (aangesloten bij de Ned. Kano Bond) is het opvangcentrum in Twente. De heer C. Wichems (Marktstr. 25 Hgl.), bestuurslid van de afdeling Kanosport, licht ons in over de mogelijkheden die deze vereniging biedt.

De T.W.V. is al een oude vereniging, die in 1934 werd opgericht. Naast de kanosport wordt er ook aan de andere takken van watersport gedaan, zoals zeilen en motorbootvaren. Het botenhuis staat aan het Twentekanaal ten westen van de Oelerbrug. Er is een dubbele kleedkamer en een grote

botenloods, waarin ca. 100 kano's en ook nog zeilboten op trailers een plaats kunnen vinden. Aan het botenhuis is ook de kantine gebouwd, waarin zomers een bootsman de scepter zwaait; tevens houdt deze toezicht op het aanwezige materiaal. De meeste boten zijn persoonlijk eigendom, zoals dit in de meeste watersportverenigingen het geval is. De T.W.V. beschikt over enkele wedstrijdkano's en een botentrailer met trekwagen voor het vervoer van de kano's naar wedstrijden en toertochten. Voor de toekomst is de T.W.V. opgenomen in een modern watersport-centrum, dat de Gemeente Hengelo gepland heeft nabij de Oelerbrug.

Twente is ook een Studenten Kano Vereniging rijk, en wel die van de Techn. Hogeschool te Enschede: 'de Drienerlo Watersport Vereniging EUROS'. Dit is nog een jonge vereniging, die zich in de watersport goed weert. De vereniging laat alleen studenten-leden toe. De studenten kunnen over moderne wedstrijdboten beschikken en voor toervaarders staan er R.I.S.'en ter beschikking. De kanovaarders delen het botenhuis met de roeiers.

Kanovaarders uit Enschede kunnen terecht bij de 'Enschedese Watersport Vereniging', (eveneens

(adv.)

KANOSPORT LITERATUUR*H. Rittlinger:*

Een mens, een kano en de Amazone. Een reisbeschrijving van een tocht over de Amazone van oorsprong tot aan de monding. Met vele foto's. [14,75]

H. Rittlinger:

Het heilige water. Een avontuurlijke tocht per kano door Zuid-Mexico. Met foto's. [15,90]

Jac. v/d Koog:

Kanobouw en Kanosport. [4,50]

H. Rittlinger:

Die neue Schule des Kanusports. Een volledig handboek over de kanosport, dat alle takken behandelt met vele foto's, tabellen en tekeningen; [22,65]

Steidle/Pause:

Alpenflüsse und Kajakflüsse. Een nieuw en uitstekend boek over Wildwater varen op de bergstromen van de Alpen. De inhoud geeft de techniek, kano's, verschillende stroom-snelheden weer met daarnaast een beschrijving van 50 WW rivieren met een kaart. Geïllustreerd met vele foto's en tekeningen; [25,50]

Ch. Sutherland:

Modern Canoeing. Een zeer goed boek dat de gehele kanosport behandelt, geïll. met veel foto's en tekeningen; [12,75]

EEN GREEP UIT DE LEVERBARE KANO'S

Little joe, jeugdcano van polyester, lang 328 cm., gewicht 10 kg.; [298.—.]

Canyon, toerkano van polyester, gewicht 16-18 kg.; [399.—.]

Sindbad, toerkano met grote kuipopening [470.—.]

Kameraad S., 2 pers. kano van polyester, fabrikaat Klepper; [695.—.]

Klepper en Hammer vouwcano's in div. modellen en prijzen.

Peddels, zwemvesten en andere uitrustingsstukken.

VRAAG UITGEBREIDE PROSPECTUS

centrum voor kanosport**C. WICHEMS**

Marktstraat 23 HENGELO Tel. 05400 / 13188

Canadese kano

aangesloten bij de N.K.B.). In de afgelopen winter heeft deze vereniging ondermeer veel gedaan op het gebied van kanobouw voor de jeugd.

Bij de 'Almelose Watersport Vereniging' tenslotte kan men het kanovaren buiten bondsverband beoefenen.

Wilt U meer weten over een van de onderwerpen van de kanosport, dan zijn enkele aanbevolen boeken:

Rittlinger, Die Neue Schule des Kanusports;

Steidle, Alpenflüsse - Kajakflüsse;

D.K.V., Kanustrainingsbuch;

Sutherland, Modern Canoeing;

Oostenrijks verkeersbur., Paddelsport in Osterreich.

J. van der Koog, Kanobouw en Kanosport.

WATERSPORTVERENIGING 'EUROS'**VIERT EERSTE LUSTRUM**

ENSCHEDA — Ter gelegenheid van het eerste lustrum zal de Drienerlose Watersport Vereniging EUROS de 11e april roeiwedstrijden houden op het Twentekanaal. Daags tevoren zullen de studenten met een aantal boten op wagens een tocht maken vanaf de THT via de Boulevard en De Klomp naar de Markt te Enschede. Naar aanleiding van een suggestie die middelbare scholieren vorige week deden om nabij de Grote Kerk een vijver aan te leggen — een voorstel dat vooralsnog weinig kans maakt — zullen de Drienerlo-studenten hier enige droogroeiapparaten opstellen.

35 JARIG BESTAAN T.W.V.

(TWENTSE WATERSPORT VERENIGING)

HENGELO — In verband met haar 35-jarige bestaan, houdt de Twentse Watersport Vereniging op zaterdag 25 april een zogenaamde Open Dag. Dit is tevens een 'vlootshouw', reden waarom elk lid zich bijzonder zal inspanssen om zijn 'schip' er op z'n paasbest te laten uitzien. Voor belangstellenden is hier de mogelijkheid om kennis te maken met de watersport.

[vervolg van blz. 7: „Kroniek van Diepenheim”]

ter nood, in de plaatsen met weinig armoede tot nog groter algemene welvaart. Verder blijkt er nauwe samenhang te bestaan tussen grote armoede en grote bevolkingsvermeerdering enerzijds en geringe armoede en geringe bevolkingsvermeerdering anderzijds; [SvB, blz. 352-354].

In 1723 ligt het percentage der onvermogens in STAD DIEPENHEIM boven de 40%. De hoofdgeldkohieren van 1764-1767 tonen, vergeleken met die van de vroegere jaren, een rampzalig beeld. Het percentage onvermogens belooft in STAD DIEPENHEIM dan 52%; [SvB, blz. 344-348].

In het register van ingezetenen van 1748 is het aantal kinderen beneden 10 jaar opgegeven. Vergelijkt men de percentages der kinderen beneden 10 jaar met de indexcijfers van de bevolkingsvermeerdering, dan blijkt de natuurlijke aanwas in het RICHTERAMBT DIEPENHEIM bijzonder gering. Weliswaar stijgen na 1748 de indices van de bevolkingsvermeerdering, maar men krijgt toch de indruk, dat vroeger — bij gelijke kinderrijkdom — een deel van de bevolking naar andere steden vertrokken moet zijn.

Aanzienlijk groter kinderrijkdom dan het gemiddelde in Overijssel vindt men ten jare 1748 — voor wat Twente betreft — in STAD DIEPENHEIM. In deze stad doet zich het geval voor van grote kinderrijkdom en toch geringe bevolkingsgroei. In het algemeen is de tendentie emigratie van het platteland naar de stad; (textielnijverheid). Diepenheim echter vormt hierop een uitzondering, blijkbaar omdat het stedeke voor de jeugdige bevolking weinig bestaansmogelijkheden bood; ⁸⁾). Daar staat tegenover dat er in de 18de eeuw, wanneer zowel in de Twentse steden als op het Twentse platteland sprake is van bijzonder ernstige overbevolking, grote armoede (moeilijkheden in de Twentse textiel alsmede stijgende graanprijzen in de 2de helft

⁸⁾ In Overijssel vindt men de beroepen eerst bij de volkstelling van 1795 vermeld. Het aantal bakkers is dan vrij groot in verhouding tot de totale bevolking. Dit wijst er op, dat het zelf brood bakken in 1795 al veel in onbruik moet zijn geraakt. In DIEPENHEIM echter komt het bakken van brood dan nog niet voor als beroep, zodat men wel moet aannemen dat de privébakoven hier nog algemeen in gebruik is. Wel zijn er in Diepenheim naar verhouding veel timmerlieden, voerlieden, molenaars en kleermakers gevestigd. Uit de registers van de nieuw aangegraven landen van 1749, die ondertekend moesten worden door getuigen uit de buurtschappen, de *setters* of *boermannen* van de marke, concludeert Slicher van Bath, dat destijds het percentage analphabeten op het platteland 25,6% bedraagt. Van de 7 getuigen in Diepenheim zijn er 3 die met een handtekening ondertekenen en 4 met een huiskerk. Daarbij moet men in het oog houden, aldus S. v. B., dat deze getuigen behoorden tot de élite van de boerengemeenschap. Hoe het met de kennis van lezen en schrijven van de rest der boerenbevolking was gesteld, is niet twijfelachtig; [SvB, blz. 170, 174 en 150].

van de 18e eeuw) en ontstellende woningnood, in het RICHTERAMBT DIEPENHEIM álle er bij gekomen gezinnen over een woning beschikken; [SvB blz. 91-93]. De bewoners van de schuren, bakhuizen, kotten enz. (het bevolkingsoverschot op de horige erven) vinden we vooral daar, waar de textielnijverheid van zo grote betekenis is. Het feit dat in Borne de wieg van de Twentse textielnijverheid heeft gestaan, houdt ongetwijfeld verband met de destijds relatief sterke concentratie van horige erven in dit richterambt; [SvB, blz. 698].

GEMEENTE

„JA' VOOR GEWEST ALMELO

ALMELO — De gemeenteraden van Almelo, Vriezenveen, Tubbergen, Wierden en Hellendoorn hebben op 19 maart hun instemming betuigd met de gemeenschappelijke regeling Gewest Almelo. Het voorstel beoogt de ontwikkeling van deze vijf gemeenten door middel van gecoördineerde samenwerking. Het Gewest Almelo wordt een doe-orgaan met een aantal duidelijke taken. De uit 36 leden bestaande gewestraad zal zich met ingang van 1 oktober vooralsnog hoofdzakelijk gaan bezig houden met de gezondheidszorg in het gebied. Ook zijn er plannen voor een intergemeentelijk structuurplan.

Aan G.S. zijn vragen gesteld over Gewest Almelo. *„Hebben Gedeputeerde Staten kennis genomen van het gewestelijk statuut Almelo? Beantwoordt deze opzet aan de visie van gedeputeerden over de gewenste bestuurlijke ontwikkeling in Twente?”*

Deze vragen zijn gesteld in de afdeling van prov. staten, die het voorstel van G.S. heeft behandeld om een bijdrage aan de Twenteraad te verlenen in de kosten van het onderzoek naar de bestuurlijke organisatie in Twente.

De burgemeester van Borne, mr. C. P. M. Bevers, gaf dezer dagen als zijn mening te kennen, dat het begrip gemeente, zoals dat op het ogenblik bestaat, zijn langste tijd gehad heeft. In de toekomst gaan wij naar 'gemeenten-nieuwe stijl' waar de bestuurder door de beperkte omvang van zijn bestuursgebied (10 á 20.000 inwoners) dichter bij de bestuurden staat. Als taak van deze toekomstige gemeenten ziet hij de uitwerking van richtlijnen, die door een overkoepelend lichaam met beslissingsbevoegdheid zijn gegeven. Dit zal in de toekomst de Twenteraad kunnen zijn. De burgemeester juichte de gewestvorming Almelo toe voor zover 'n aantal praktische zaken worden aangepakt, maar die naar zijn mening een te klein gebied bestrijkt om zaken als ruimtelijke ordening en werkgelegenheid te behandelen.

SPAR

DIVERSE PLAATSEN

BOERENLEENBANK

Wegdam

Voor alle bankzaken, Voorschotten,
Credieten en lopend rekeningverkeer.

Boerenleenbank De Lutte

MET KANTOREN TE DE LUTTE
OVERDINKEL, GLANERBRUG

Hoge rente voor al Uw ingelegde spaar-
gelden. Lage hyp.- en voorschot-rente

**Coop. „De Landbouw” W.A.
GOOR**

Het adres voor:

Mengvoeders onder C.L.O.-
contrôle, Meststoffen, Brand-
stoffen, Bestrijdingsmiddelen,
Kruidenierswaren, Landbouw-
werkzaamheden enz.

ADVERTEREN IS ETALEREN

J. A. J. Strengers & Zn NV

Haaksbergen - tel. 05427/1297

BLANKENBURGERSTR. 11

bronbemaling, grondboringen,
gas- en waterfittersbedrijf.

RAIFFEISENBANK

'Kedingen'

te

**Goor en Diepenheim
voor al uw bankzaken**

BOERENLEENBANK

Weerselo

Verzorgt al uw bankzaken, Hoogste spaarrente.

**TRACTOREN
SCHOLTEN**

Deurningen - Tel. 228

NIEUW:

Heerlijk
frisse

**Magere Vruchten-
Yoghurt** (aardbeiensmaak)

56 ct per halve liter

De melkman van de H.C.M. heeft het.

Eethuis

„'t Centrum”

(Eig. B. Droste)

BEEKSTRAAT 5 - HENGELO

prima keuken

Specialiteit: **Zigeuner-Bief**

Geopend van 23.30 tot 00.4 uur

Makelaarskantoor

ROTTINK N.V.

Deldenerstraat 36-38, Telefoon 13041, Hengelo (O.)

VASTE GOEDEREN ♦ ASSURANTIËN ♦ HYPOTHEKEN

COOP.

RAIFFEISENBANK

Parallelweg L.S. Hengelo Tel. 10061
Bijkantoren: Oldenz.str. 168, Beukweg 81
en Oelerweg 28.

RADIO EN TELEVISIE

Blaupunkt - Philips - Erres

Radio Redemeijer

(OOK VOOR KLEUREN-TV)

Emmastraat 10, Hengelo

B.G.J. Meekes

Autospuitinrichting

AARDOLIESTR. 16 TEL. 17529

't Is ne oetgemaakte zaak:

„Wa'j ook koopt, 't is aaltied raak
a'j bie' Elbert kieke gaot!”

Da's méér weerd as nen goeien raod

G. Elbert TWEKKELERPLEIN
(Waarbekenweg) Hgl.

Rijwielen - Motoren - Bromfietsen

EEN ABONNEMENT OP DIT
BLAD KOST f 6.00 PER JAAR

VOLKSWAGEN

Onderhoud · Service · Verkoop

AUTO-
BEDRIJF **HUISKES NV**

Deldenerstr. 134 - Hengelo

**Autospuitinrichting
BEVELSBORG**

Ingericht met moderne AUTOSPUIT, en
MOFFELCABINE

BINNENHAVEN 68 TEL. 14432

GAAS- EN HEKWERKEN

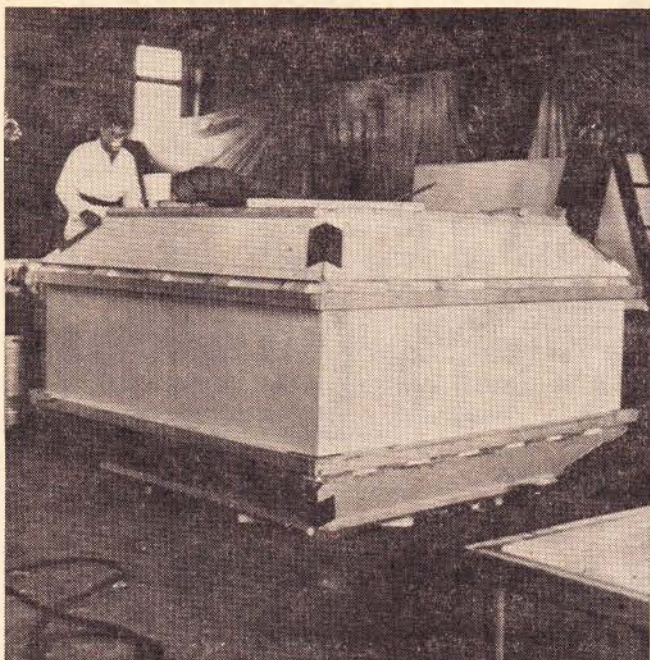
Leveren en plaatsen afrasteringen. Alle
materialen ook los verkrijgbaar. Ge-
drukt geweve- en harmonikagaas etc.

— RUEPERT N.V. —

Willemstraat 72-78 - Tel. 12537 - Hengelo

Schoenen en reparaties Marktstraat 19
Hengelo

SJOERD van der LAAN

KUNST EN INDUSTRIE

Voor de uitvoering van de huidige ideeën in de beeldende kunst, zijn door middel van samenwerking met de industrie enorm grote mogelijkheden ontstaan.

Vooraf wanneer een grote gereedschapsinvestering noodzakelijk is om tot realisatie van de ideeën en ontwerpen te komen is het inschakelen van de industrie een uitstekende oplossing in beider belang.

Inventieve kunstenaars kunnen zich niet permitteren gedurende lange tijd met de uitvoering van een produkt bezig te zijn, omdat nieuwe ideeën zich niet laten conserveren.

In april 1969 kreeg ik van de gemeente Hengelo (O.) de opdracht een reeds gereed model uit te voeren in schaal 1 : 4, zodat de maten werden 5m x 2m x 2m.

Het moest aan de volgende eisen voldoen: geen onderhoud en fel rood van kleur.

Hiervoor was polyester de beste oplossing. Om eerder genoemde redenen besloot ik het door Bos N.V. polyester karosseriebouw te Albergen (Ov.) te laten uitvoeren.

Dit bedrijf houdt zich vooral bezig met het fabriceren van gesloten polyester laadbakken voor bedrijfsauto's.

Deze laadbakken worden zo gekonstrueerd, dat er nagenoeg geen metaal meer in verwerkt wordt. Vooral op het gebied van koel-

transport voor voedselvervoer (vlees e.d.) is Bos N.V. gespecialiseerd. Hier worden de zogenaamde sandwichplaten verwerkt (polyester-PU schuim-polyester). Het op deze manier produceren van de laadbakken biedt enorme voordelen vergeleken bij de oude manier: optimale isolatie, zeer sterke en strakke wanden, een glad wandoppervlak zonder naden en kieren (hygiëne), een laag gewicht (minder verlies aan laadvermogen).

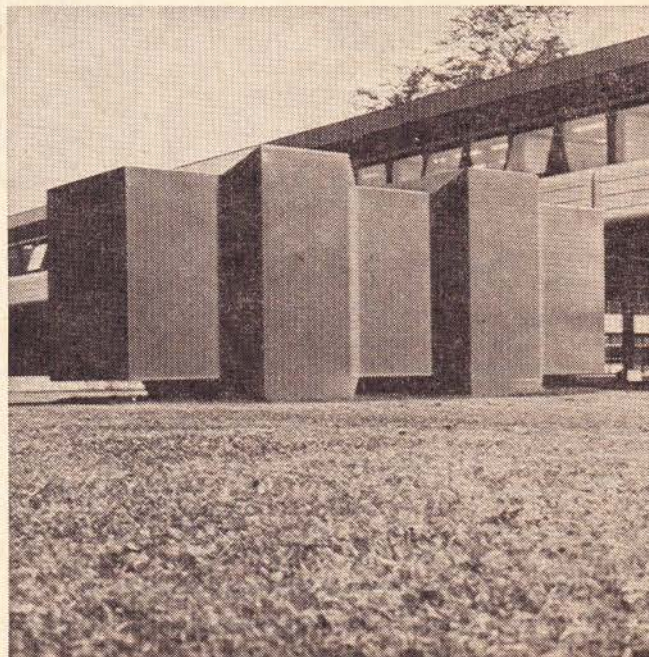
Vooraf de door deze konstruktie verkregen sterkte en strakheid was voor mijn plastic bijzonder belangrijk.

Door de grote ervaring opgedaan op dit gebied en vanwege het feit dat hier, naast de standaard-productie van laadbakken ook al incidentele projecten werden gerealiseerd in de polyesterafdeling, was het duidelijk dat Bos N.V. het plastic zeer goed zou kunnen uitvoeren.

Het is interessant te zien hoe de polyesterhars en de glasvezels gelijktijdig machinaal gespoten worden. Zonder deze machinale verwerking is het uitvoeren van een dergelijk groot project een akelig, kleverig en smerig werkje.

Het plastic is door de gemeente Hengelo (O.) in bruikleen afgestaan aan de Technische Hogeschool Twente, waar het is geplaatst vóór de afdeling Werktuigbouwkunde.

Evert Strobos

oldenzaal

de zaak met meer
dan 150 toonkamers

ERRES PHILIPS
TELEVISIE
Ben Lansink Oldenzaal
Grotestr. 20 Tel. 2981

GESCHENKBON

G. MORSSELT p.

Zoveel schitterende geschenken...
En evenzoveel verschillende smaken.
Geef een geschenkbond.

Blij met een geschenkbond

G. Morselt

Voor
een deskundig uitgewerkte
C.V.-installatie

E. HEIDEMANN & Zn

Boterstraat 13-15, tel. 2077
Eekboerstr. 71, tel. 2708; b.g.g. 2349

OLDENZAAL

Autobus-
onderneming
Oldenzaal

Lijndiensten
Oldenzaal - Denekamp - Grens - Nordhorn
Moderne touringcars
Uitgebreid reizenprogramma
In de zomermaanden elke dag tochten in Overijssel
en het Duitse grensgebied

Voor gezelligheid en sfeer! Wim Keizer
Marktstr. 6

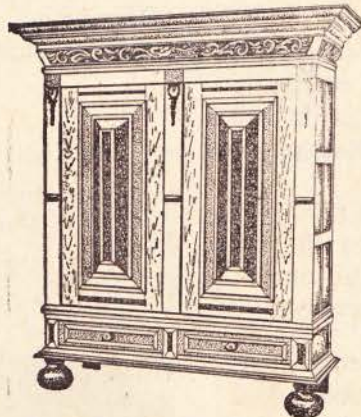
Moderne schoenen naar elke wens
Schoenenhuis
Hoveling

OLDENZAAL TEL. 2517

Zeker is savor - drink
„De Monnik” jenever!
Distilleerderij Oldenzaal

Natuursteenbedrijf
Onclin

Schuttersveldstr. 10, Tel. 05410/4743, Oldenzaal
Specialiteit in Openhaarden, Hallen,
Vensterbanken, Grafwerken etcetera.

Door de eeuwen heen een meubel-
stuk, dat sfeer geeft in elk interieur.
Permanente expositie in onze toon-
zalen van vele modellen Gelderse
kussen- en rankenkasten

Smellink - Oldenzaal

TELGENKAMP's
zaadhandel

Het adres voor tuin-, bloem-
en landbouwzaden, bestr.midd.
Molenstraat 6, telefoon 2958

GROOTSTR.1 - KERKSTR.10 - OLDENZAAL

KIP KIP KIP
regelt Uw deukt Uw spuit Uw
schade auto uit auto
AUTOSPUITBEDR./UITDEUKINR.
Esstraat 6 - Tel. 2251 - Oldenzaal

UITGELEZEN VOEDERSOORTEN voor
uw vogels, duiven en andere huisdieren!!
'KENNER'-VOGELVOER
Verder alles voor Uw tuin!!
HAND- EN TUINGEREEDSCHAPPEN
(Compost, Dömmest)
A.B.T.B. Molenstr. 41, Tel. 2071
OLDENZAAL

DIVERSE PLAATSEN

Speciale
reparatie-afdeling
Antieke Uurwerken.

TH. BUDDE

JUWELIER-ANTIQUAIR
OOTMARSUM

Marktstr.10 - Tel.05419/261

„N BUSKE LATE BLEUIERS”
(Toon Borghuis, Oldenzaal)

Boekhandel Bruggeman, Oldenz.
Boekhandel Witkam, Enschede
Bij de Twentse Post uitverkocht!

Samen sterk! - Koopt bij de
adverteerders van dit blad!

UIT STAD EN STREEK

BRUGGEN TWENTEKANAAL OPGEBLAZEN

ENSCHEDÉ — Op 1 april van het jaar 1945 — thans dus 25 jaar geleden — werden alle bruggen over het Twentekanaal door de Duitsers opgeblazen om de opmars van de geallieerde bevrijders te belemmeren. In Enschede — nabij de huidige Technische Hogeschool Twente — wisten twee Engelse tanks de Lonnekerbrug over het Twentekanaal te passeren, die daarop echter in brand werden geschoten. Een derde tank ging met brug en al de lucht in. De bevrijders trokken daarop langs de haven van Enschede en via de singels in de richting Oldenzaal. In lange tank-colonnes kruisten zij bij de fabriek 'Schuttersveld' de Hengelosestraat op weg naar de Plechelmusstad.

25 JAAR BEVRIJDING

DELDEN — Alle inwoners van Stad-Delden zullen binnenkort een 52-pagina's tellend boekje ontvangen, getiteld '25 Jaar Vrijheid. Het comité 'Stad-Delden 25 jaar Bevrijding' biedt dit boekje gratis aan. Delden werd op 4 april 1945, na een strijd van drie lange dagen waarbij 550 huizen geheel of gedeeltelijk in puin werden geschoten, door de Canadezen bevrijd. In Enschede, Oldenzaal en Hengelo wapperde toen reeds de nationale driekleur en hadden zich velen met oranje sjerpen getooid. Op 3 april aanstaande worden zowel binnen- als buitenkerkelijk van alle levensbeschouwelijke richtingen in de r.k.kerk aan de Langestraat verwacht voor een gezamenlijke herdenking.

RESTAURATIE WATERMOLEN SINGRAVEN

DENEKAMP — De watermolen van 'Singraven' krijgt drie nieuwe schepraderen. De restauratie is in uitvoering bij aannemer Wintels te Denekamp en wordt bekostigd door de Edwina v. Heekstichting, de stichting De oud-Hollandse molen en Monumentenzorg. Tot voor kort werd er nog hout gezaagd in de molen, maar vorig jaar is zaagmulder Arnold Dissel daarmee gestopt omdat hij er geen brood meer in zag.

'PAASEI'

ALMELO — De Delftse hoogleraar prof. ir. N. A. de Boer, hoofd van de prov. planologische dienst in Zuid-Holland, heeft op 25 maart tijdens een vergadering van de Twente-raad in Almelo gepleit voor één city-kern in het gewest Twente. Spreker zag voor de Stedenband Twente als planologisch geheel drie mogelijkheden: een goed functionerende eenheid (Paasei); een begrip zonder werkelijke inhoud (lege dop) of een compromis wanneer men in Twente uit angst voor een aantasting van de gemeentebelangen de consequenties van gewestvorming niet zal aandurven (half ei).

PAASVUUR

BORNE — Het grootste paasvuur van Twente verrees traditiegetrouw weer in Borne. Rondom een 12 meter hoge mast op een terrein in de woonwijk 't Letterveld werden enorme massa's hout opgestapeld. De 'paosbaoke' werd ten aanschouwe van duizenden bezoekers door de burgemeester van Borne ontstoken. Daar het hout door en door nat was, kwam de brand niet tot ontwikkeling. Brandweerlieden besproeiden daarop de houtstapel met honderden liters dieselolie. Spoedig daarna brandde deze als 'n fakkel. In het nabijgelegen Bornerbroek werd een paasvuur ontstoken door de plaatselijke pastoor. Ook elders in Twente kleurden brandende houtstapels de avondlijke hemel.

'VLÖGGELN'

OOTMARSUM — Op Paaszondag bood het stedeke Ootmarsum wederom de unieke aanblik van lange rijen 'vlöggelende' mensen, die hand in hand onder het zingen van paasliederen door de straten trokken. De nieuwe voorzanger B. Morshuis, die zijn onlangs overleden oom Gerrit Morshuis opvolgde, zette de familietraditie op waardige wijze voort.

VERDRAG ULTRACENTRIFUGE-PROJECT IN ALMELO ONDERTEKEND

ALMELO — Het ultracentrifuge-project van Nederland, Engeland en West-Duitsland voor de produktie van verrijkt uranium is op 4 maart in Almelo officieel van de grond geholpen met de ministeriële ondertekening van het verdrag tussen de drie landen. In Almelo komt de gecombineerde Nederlands-Duitse splijtstoffabriek en het Nederlandse bedrijf voor de constructie van de centrifuges. In het Britse Capenhurst wordt de Engelse fabriek gevestigd.

De eerste ondertekenaars van het verdrag in het Almeloze Waterschapshuis waren minister Luns, zijn collega van West-Duitsland Walter Scheel en de Britse minister voor technologie, Anthony Wedgwood Benn.

De meest besproken gast was echter de Duitse minister van onderwijs, professor Leussink, wiens secretaresse Irene Schultz dezer dagen werd gearresteerd als verdacht van spionage. Het is nog niet duidelijk of zij het oostblok werkelijk waardevolle gegevens heeft kunnen toespelen over het centrifugeproject.

GEWEST HENGELO

Burgemeester J. Spaans van Goor gaf dezer dagen te kennen dat het noodzakelijk en nuttig zal zijn om tot de vorming van een Gewest Hengelo te komen. Hij verwacht dat hierover in de nabije toekomst besprekingen zullen worden gevoerd.

BORING DE LUTTE NAAR DRINKWATER

DE LUTTE — Werknemers van een boormaat-schappij uit Herford (Duitsland) zijn aan de Lossersestraat even buiten De Lutte bezig met een boring. Doel hiervan is te onderzoeken of de watervoerende lagen daar ter plaatse het lonend zouden maken 'n pompstation voor drinkwater te plaatsen.

LANDGOEDEREN MEER TOEGANKELIJK MAKEN

ENSCHEDÉ — Op een vergadering van de afdeling Enschede van het Instituut voor Natuurbeschermingseducatie zijn opmerkingen gemaakt over de geringe toegankelijkheid van landgoederen. Veel 'opengestelde' landgoederen ('t Stroot, Lonnekerberg) zijn maar via één bepaalde route toegankelijk. Vóór deze openstelling was er voor kaarthouders meer wandelvrijheid. Men is thans voornemens de toegangsbeperkingen nauwkeurig te bestuderen en de kwestie te bespreken met Staatsbosbeheer.

almelo

Bondsspaarbank
Nutsspaarbank
voor al uw **BANKZAKEN**

♦
Kantoren te Almelo, Wierden,
Vriezenveen, Rijssen, Nijverdal en
Borne

Het Twentse Serviezenhuis

Heeringa & Co

Grotestr. 79, ALMELO

Wedgwood, Spode,
Royal - Copenhagen

CHEMISCH REINIGEN
VAKWERK DAN

Tempo

Speciale behandeling Si ro-set-kleding,
Terlenka, Dralon. In één dag klaar!
TEMPO, Rohofstr. 2, Tel. 4354

ADVERTEREN IS ETALEREN

■ **VEEVOEDER**
■ **KUNSTMEST EN**
■ **LANDBOUW-**
[BENODIGDHEDEN
in de beste kwaliteiten !!!

Door grote
omzet **A.B.T.B.**
lage prijzen bij **ALMELO**

Coöperatie
De Landbouwcoöperatie

is een bolwerk ter beveiliging
ter verdediging
ter bevordering
van de economische belangen
van de vrije zelfstandige onder-
nemers in de landbouw te weten
de Boeren.

**COöP. LANDBOUWERS-
BANK EN HANDELSVER.**

drogisterij - parfumerie
PRÜMERS
Bornsestraat 72 - Tel. 5650
Het huis voor geschenken

Veur **MEUBELS** en allens, wat
er zo biejkomp kieken, naor:
TOON a.d. **Tuinstraat**
Tel. 3880

In vrogger dage daansen de leu op
de dell' 'n veertoer. Weer völ later
'n zeuvenspoonk. Rechtervoort foxtrot,
wals en cha cha cha in niejmoodse
daansscholen:

Wim POLMAN
Ootmarsumsestraat 26 - Tel. 4880

Alle boeken over
TWENTE
Scholten's boekhandel

GROTESTRAAT 116 - ALMELO

INGEBONDEN JAARGANGEN
'TWENTSE POST'

jrg. 1966, jrg. 1967, jrg. 1968
(nieuw); te bevragen bij adm.
Twentse Post, Beekstr. 5, Hgl.

wij zijn gespecialiseerd in alle
voorkomende drukwerken zoals

- familiedrukwerk
- periodieken
- blocs enz.

DRUKKERIJ

landhuis

FOTO ROOS SINDS
1905

foto-service

Bornsestraat 26, Tel. 2563

Wiesheed

De weg naar wiesheed
is zonder eand.

DIVERSE PLAATSEN

DENKT BIJ HET OPLOSSEN
VAN UW PROBLEEMEN

RUIMTEVERWARMING
OOK AAN AARDGAS

Gem. Energiebedr. Rijssen

Wiej helpt met an de
bleui en veuroetgang
van **MAARKEL**
met wiede umgeffing

- Coöp. Boerenleenbank en
- Coöp. Landbouwvereniging

C.I.V. LANDBOUWERSBELANG

Haaksbergen

C.L.O.-mengvoerders

Ruwvoerders

Brandstoffen

BOERENLEENBANK

Albergen

De SPAARBANK voor stad en land
Maak gebruik van lopende rekeningen
Alle inlichtingen aan de bank

RAIFFEISENBANK

DELLEN

Alle Bankzaken

SPOORSTRAAT 9 - TEL. 05407-1437

BOERENLEENBANK

Bornerbroek

- De SPAARBANK
 - verder alle
- voor iedereen **BANKZAKEN**

Met onze mengvoerders altijd de
hoogste productie. **Kunstmeststof-**
fen; keuze uit vele soorten. Ruim
gesorteerd in **vaste brandstoffen**.
Bij ons is het rustig en voordelig
tanken voor brommers, auto's en
tractoren.

C.A. & V.V. BORNERBROEK

BOEKEN

TWENTSE HOLSKRABBELS

'Holskrabben' is de Twentse benaming voor de takken van de thans weinig voorkomende groene heester met glimmende, harde bladeren en rode bessen: de hulst. De stadsman gebruikte de takjes met rode 'krallen' als kerstversiering. De boer bundelde de takken bijeen en bezigde de stijve bladeren met krachtige stekels om de schoorsteen schoon te krabben, hetgeen de hulst zijn toepasselijke naam heeft bezorgd. Uit de harde wortel sneed de kloot-schieder zijn werpkloot. Verder werd uit de schors van de hulst lijm gekookt voor de vogelvangst en leverde de heester een bittere stof, ilicine genaamd, als geneesmiddel aangewend in de apotheek.

Deze veelzijdigheid van de hulst was voor wijlen meester G.B. Vloedveld in 1923 aanleiding, de term 'Holskrabbels' te bezigen voor een serie korte, gevarieerde schetsen over Twente. Een term, die nu is meegegeven als titel aan een 116 pagina's tellende bundel met vijftien korte verhalen, opgeschreven door meester Vloedveld in beeldschoon, klassiek Twents.

Hoe verrukkelijk van taal zijn de pennevruchten van deze begenadigde verteller over land en volk van Twente. Hoe raak van uitdrukking. En hoe sprankelend van geest.

De geschiedenis van twee 'zoeplappen' tekent ons de dwaze belevenissen van Jens Geetlink en Aolen-Bets. „De pastoor har de beide zoeplappen al men-nigmaol vermaand zee zollen 'n jannèver laoten staon, mer met Jensken harre 't antlesten oop ègeven, den wol gen gôo wège meer in. Mer Bets, daor har de pastoor nog hoppe oop. Ees 'n maol leute de boer weer in de pastori'je kommen en messeln em zo deepe in 't vagevuur, dat Bets de traonen aover de kinbakken leupen en hee belawde van now of an wolle gennen dröppel meer an de lippen nemmen, hee wol 'n ander menske wödden..”

In het bijzonder hebben we genoten van de geschiedenis met Beerndjen, de bedachtzame scholier uit de buurtschap Manderveen.

De ene keer is het een humoristische noot, de andere keer een gevoelige snaar... voortdurend weet Vloedveld de lezer te boeien.

Ja, wie zijn hart wil ophalen aan een gezonde brok streektaal-literatuur, verzuime niet om dit 4e deel van De Twentse Reeks aan te schaffen waarmee uitgever Witkam te Enschede de Twentse boekenmarkt zeer heeft verrijkt. „Eén maol lachen is better as drie maol meedzien innemmen.” En geneesmiddelen zijn over het algemeen duurder; [7.90].

BOER'NWIESHEID

Onder auspiciën van het Genootschap 'Stad en Ambt Almelo' verscheen deze maand het bundeltje 'Boer'nwiesheid en boer'nsprekwiezen' door wijlen architect Jan Jans.

Het systeem van wijsheid, zoals dat eeuwen functioneerde op het Twentse platteland, moge aan de spits, waar het 'denkende denken' zich manifesteert, weinig meer te bieden hebben dan een eenvoudige interpretatie van christelijke wijsheid (er zijn óók nog restanten aanwijsbaar van een heidense mystiek), aan de basis echter, waar de werkelijkheid van-alle-dag de Twent figuurlijk overspoelde, zijn de blijken van bestaanservaring veelvuldig, origineel en welhaast oneindig gevarieerd. Zij hebben hun neerslag gevonden in een onuitputtelijk aantal zegswijzen, waarvan er deze eeuw in dag-, week- en maandbladen honderden zijn gepubliceerd. Ook wijlen Jan Jans blijkt aandacht te hebben gehad voor deze oorspronkelijke uitingen van de Nedersaksische volksziel, gezien zijn nage-laten aantekeningen die thans in een klein maar fijn boekje het licht mochten zien.

„'n Oons geluk is méer dan 'n poond verstaand.”

„Iej gaot wiezer ván 't wark as án 't wark.”

„'t Gelukke da'j veendt is aandere, dan 't gelukke da'j zeukt.”

En wat te denken van deze wijze raad:

„Gaot mar 'n betjen achteran zitt'n,
Dan val ie d'r veuran nich of.”

Of van de bewering:

„As ne vrouwe náa verstaandig is, dan löt ze nich mèrk'n hoo verstaandig ze is.”

Een hartverwarmende uitgave, verluchtigd met een foto van en een drietal karakteristieke tekeningen door Jan Jans.

LOSSER VROEGER EN NU

Met de verschijning van het fotoboek 'Losser vroeger en nu' is een flink stuk ontwikkelingsgeschiedenis van de gemeente Losser voor het nageslacht vastgelegd. Door de oude en nieuwe situatie naast elkaar te plaatsen en dank zij de toelichting van de heer W. Dijkhof kan ook de jonge generatie de vele plekjes, die in de loop der jaren soms sterk veranderd zijn, gemakkelijk herkennen en terugvinden. In een korte schets is de geschiedenis van Losser met zijn kerkdorpen weergegeven. De uitgever is voornemens soortgelijke fotoboeken over de gemeenten Denekamp, Borne, Goor en Haaksbergen het licht te doen zien.

UITG. WITKAM, ENSCHEDE

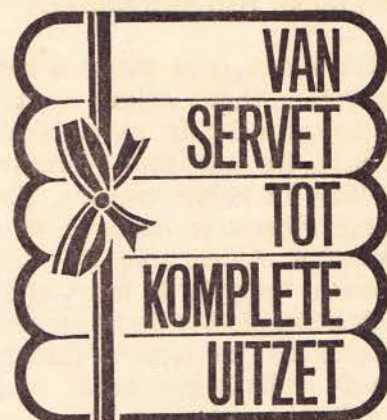
[9.75]

**GENTLEROY
VOOR
VRIJETIJD-
KLEDING**

KONINKLIJKE TEXTIELFABRIEKEN
GEBR. VAN HEEK N.V. ENSCHEDE.

JORZOLINO

KONINKLIJKE TEXTIELFABRIEKEN
JORDAAN-TER WEEME N.V. HAAKSBERGEN

ERICA-SERVICE

Doe het zelf en maak van uw tuin een LUSTHOF. Kosteloos maakt ERICA voor U een grondplan. Vraagt inlichtingen.

VéGé

voor ^U/_W levensmiddelen

guller met zegels... guller met guldens

Op VéGé-artikelen steeds
10 0/0 kort. in geldzegels

Voor al uw
elektrische installaties
op elk gebied

**N.V. Electro
Techn. Bureau**

v/h Sterckel

KOEKOEKSWEG 49, HENGELO

BOS'

polyester en pecolit

Importeur van vlakke polyester platen en sandwich panelen. In alle maten en kleuren.

BOS'

carrosseriebedrijf n.v.

ALBERGEN (Ov).

TEL. 05494/206

N.V. Aanneming-Mij. vh.

H. W. TE PAS

Enschede

Burgerlijke en Utiliteitsbouw
Gewapend Betonbouw
Grond- Water- en Wegenbouw

ADVERTEREN IS ETALEREN

Cöop. Aan- en Verkoopvereniging

Deurningen

Tel. 05402-201

Veevoeder, Meststoffen
Brandstoffen, Zaaigoed
Pootgoed, Div. artikelen

Alle veevoerders onder CLO-contrôle